

ξεχύνονται στους δρόμους, πλησιάζουν τις ακρογιαλιές, στα Τσαμάκια, στο λιμάνι, στο Κιόσκι, κι ακούνε από την μπάντα του «Αβέρωφ» το εμβατήριο «Μαύρη είναι η νύχτα στα βουνά» και η καρδιά τους γεμίζει από ξέφρενη χαρά και μεγαλείο. Το παραλήρημα του πλήθους από ενθουσιασμό είναι αφάνταστα μεγάλο. Χαιρετίζουν την πολυπόθητη λευτεριά. Χιλιάδες ελληνικές σημαίες στόλισαν τα χριστιανικά σπίτια, τα δημόσια κτήρια, το δημοτικό κήπο και την προκυμαία.

Οι καμπάνες χτυπούσαν χαρμόσυνα και χαιρετιστήριοι πυροβολισμοί ακούγονταν από τα χριστιανικά παράθυρα και μπαλκόνια και ο κόσμος αγκαλιαζόταν και φιλιόταν με γνωστούς και άγνωστους, φωνάζοντας Χριστός ανέστη. Εκείνη την ώρα οι τοπικοί άρχοντες, Τούρκοι και Έλληνες, συσκέπτονταν στην έδρα του βαλή για όσο το δυνατόν αναίμακτη διαδοχή της αρχής της Μυτιλήνης.

Από το θωρηκτό «Αβέρωφ» έρχεται μια ατμάκατος στο λιμάνι, προς το Κουμερτζάκι, με λευκή σημαία στην πλώρη και με ελληνική στην πρύμνη. Όρθιος ο Βασίλειος Καραμούζος, αξιωματικός του Ελληνικού Ναυτικού και πρώην πλοίαρχος της Ατμοπλοίας Χατζή Δαούτ. Ο κόσμος τον γνώριζε και τον αγαπούσε. Στο αντίκριμά του άκρατος ενθουσιασμός επικρατεί. Ο Καραμούζος κατευθύνεται στο Διοικητήριο και παραδίδει τελεσίγραφο του ναυάρχου Κουντουριώτη στο μοντεσαρίφη Εράμ Μπέη, για την παράδοση της πόλης εντός τριών ωρών. Αυτή την πρόταση τη δέχτηκαν όλοι, εκτός από το φρούραρχο Αμπντούλ Γκανί, που δήλωσε ότι θα αντιτάξει άμυνα μέσα στην πόλη. Ζοηρές υπήρξαν οι διαμαρτυρίες των αντιπροσώπων των δύο κοινοτήτων και των προξένων της Μυτιλήνης.

Ο βαλής ανέλαβε να βρει μια λύση και πρότεινε τα εξής:

1ο. Ζήτησε εικοσιτετράωρη προθεσμία, για να συνηνοηθεί με την κυβερνήσή του στην Κωνσταντινούπολη. Σ' αυτή την πρόταση συμφώ-

νησε και ο φρούραρχος ταγματάρχης Αμπντούλ Γκανί ότι εάν διαταχθεί θα παρέδινε την πόλη χωρίς άμυνα.

2ο. Σε περίπτωση που δε θα γινόταν δεκτή αυτή η πρόταση εκ μέρους του διοικητή του ελληνικού στόλου, να επιτραπεί τότε στον τουρκικό στρατό να περάσει στην αντίπερα Ανατολή με τον οπλισμό και με τα πολεμοφόδιά του. Η μεταφορά αυτή να γίνει από ένα ελληνικό μεταγωγικό πλοίο.

3ο. Σε περίπτωση που η πρόταση αυτή ήθελε απορριφθεί, τότε να επιτραπεί στον τουρκικό στρατό ν' αποχωρήσει στο εσωτερικό του νησιού, για ν' αντιτάξει την άμυνά του.

Στις 11 η ώρα επιτροπή από το Μητροπολίτη Κύριλλο, το βαλή Εκρέμ μπέη και τους προξένους των ξένων δυνάμεων, έφθασε στο θωρηκτό «Αβέρωφ» και έθεσε τις προτάσεις στο ναύαρχο Κουντουριώτη.

Από την πρώτη στιγμή απέρριψε τις δύο πρώτες προτάσεις, την τρίτη όμως τη δέχτηκε, για να μη συμβεί κακό στους κατοίκους της Μυτιλήνης. Τους δήλωσε ότι μπορεί ν' αποσυρθεί στο εσωτερικό του νησιού ο τουρκικός στρατός και να κάνει ό,τι θέλει για την άμυνά του.

Έδωσε ακόμα μία ώρα προθεσμία και στη 1:30 άρχισε η νικηφόρα αποβίβαση του ελληνικού στρατού σε διάφορα μέρη ταυτόχρονα. Στο λιμάνι, στην Πετρούσκαλα και στην Επάνω Σκάλα. Ύστερα από 450 χρόνια σκλαβιάς οι Μυτιληνιοί ζούσαν την όμορφη ώρα του λυτρωμού τους.

Το παραλήρημα του πλήθους ήταν αφάνταστα συγκινητικό. Η εφημερίδα «Σάλπιγξ» της 8 Νοεμβρίου 1912 γράφει: «Σήμερα περί την δην πρωινήν ώραν το θωρηκτό «Αβέρωφ» μετά πέντε αντιτορπιλικών και ενός υπερωκεανίου μεταγωγικού έφθασαν προ του λιμένος μας».

Η εφημερίδα «Λαϊκός Αγών» της 8 Νοεμβρίου 1912 γράφει: «Ο ένδοξος ελληνικός στρατός, το καμάρι μας, αποβιβάζεται εκ των πολεμικών μας πλοίων. Είναι ακριβώς μία και ημίσεια ώρα και οι πεζοναύτες και οι πεζοί

Μυτιληνιούς ιδιοκτήτες».

Η εφημερίδα «Λέσβος» της 8 Νοεμβρίου 1912 γράφει: «Η αυγή ομοία ταύτης ποτέ άλλοτε δεν θ' ανατείλη, επρόβαινε εις τον ορίζοντα και ήρξαντο να διαλύουσαι τα βαθέα σκότη και το χλωμόν της φως, το ολοέν εντονώτερον καθιστάμενον. Από την Πετρούσκαλαν εχαιρετίσαμεν την εμφάνιση του ελληνικού στόλου. Στις μία και ημίσεια ώρα στην Πετρούσκαλαν απεβιβάσθη το πρώτο ελληνικό άγημα. Προηγούνται δύο μυδραλιοβόλα

ραμούζου το άγημα ακολούθησε την παραλιακήν οδόν άγουςαν προς το Καστράκι και εκείθεν ανήλθεν προς το θέρετρο του Νομάρχου.

Πάραυτα το άγημα έκαμε κατοχήν του κυβερνητικού κτιρίου και επί του εξώστου αυτού, του βλέποντος προς την θάλασσαν, υψώθη υπερήφανος, ως εν εξαίσιον σύμβολον πολιτισμού και ελευθερίας, η σημαία του αιωνίου πεπρωμένου του Ελληνικού έθνους, χαιρετισθείσα υπό του στόλου δια είκοσι και ενός κανονιοβολισμών, υπό τας επευφημίας του πλήθους και τα δάκρυα του».

Η Ελληνική δύναμη κατοχής στις 8 Νοεμβρίου 1912 ήταν 1096 στρατιώτες του τάγματος Μανουσάκη και 300 πεζοναύτες του αγήματος Κ. Μελά, αδελφού του ήρωα Μακεδονομάχου Παύλου Μελά. Η απελευθέρωση της πόλης της Μυτιλήνης ήταν πια γεγονός, ήταν η ένδοξη μέρα, η 8 Νοεμβρίου 1912. Ο διοικητής του αγήματος κατοχής Ταγματάρχης Μανουσάκης διορίζεται επίτροπος της Ελληνικής Κυβέρνησης. Ο ελληνικός στρατός κατέλαβε τα δεσπόζοντα υψώματα της πόλης.

Ο αρχηγός του στόλου του Αιγαίου Παύλος Κουντουριώτης απηύθυνε το πρώτο ελληνικό διάγγελμα.

στρατιώτες μας, με τον ωραίο οπλισμόν των μάνλιχερ και με όλας τας αποσκευάς των, επιβιβάζονται και στοιβάζονται εις τας φορηγίδας και τας λέμβους, που πρόθυμα προσεφέρθησαν από τους

«μαξιμ» και έπετο το άγημα με μίαν πελώρια ελληνική σημαίαν. Ηγείτο δε αυτού ο κ. Καραμούζας, ο συμπαθής γνώριμος των νησιών του Αιγαίου και καλός φίλος μας.

Υπό την οδηγία του κ. Κα-

Το μέλλον διαφαίνεται λαμπρό

Κάντε το μέλλον σας πιο λαμπρό με μια υπέροχη εγγυημένη απόδοση από τις Προθεσμιακές Καταθέσεις της Τράπεζας Κύπρου Αυστραλίας.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να αποτανθείτε σ'ένα από τα καταστήματά μας ή επικοινωνήστε στο τηλέφωνο 1300 660 550.

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας www.bankofcyprus.com.au

5.60% ετησίως
περίοδο 12 μηνών

Bank of Cyprus
AUSTRALIA

13147

* Deposits up to \$1 million are guaranteed under the Australian Government's Financial Claims Scheme. For deposits over \$1 million please speak to one of our relationship managers on 1300 660 550. Offer can be withdrawn at any time. Minimum amount of AUD 1000 is required to open a term deposit. Interest paid on maturity. Rates effective from 21/10/2009. Before taking up any of the Bank's products or services, you should consider if it is appropriate to you. The Bank of Cyprus Australia recommends that you read the respective Product Disclosure Statement and other Disclosure documents before deciding to acquire or use any of the Bank's products or services. These documents can be obtained at any of our branches or via the Bank's website. Bank of Cyprus Australia Limited AFSL No 244611 ABN 51 092 167 907